

Дневник, 26.10.2008.

Некадашњи потпредседник Социјалистичке партије Србије и последњи министар иностраних послова СРЈ у време власти Слободана Милошевића Живадин Јовановић данас је само члан СПС, далеко је од дневне политике, време проводи у Београдском форуму за свет равноправних чији је председник и нема намеру да се враћа на политичку арену у Србији. У интервјуу „Дневнику” признаје да ипак прати политичка збивања и да га неке ствари “затичу”, али да, како каже, „има разумевања” јер је време такво да се многи политички актери морају прилагођавати њему а не оно њима.

– Морам признати да нисам очекивао коалицију СПС са ДС. Можда мало упрошћено и превазиђено, али сам веровао да је ДС заступник интереса крупног капитала, а СПС интереса малог и средњег бизниса, интелигенције, радника, сељака, сиротиње, уопште људи који живе, или су спремни да живе, од свог личног рада. Сада испада да све, или већина странака у Србији заступају интересе сиротиње, а да нико не заступа интересе крупног капитала. А у животу, у свакодневной стварности, у Србији никад више сиротиње и незапослених, а никад већи профит крупног капитала.

Како коментаришете потписивање декларације о помирењу демократа и социјалиста?

– Декларација СПС и ДС је новост у политичком животу. Текст је добар, иако је можда преамбициозан, као да је писан уочи, а не после избора и формирања владе. Време ће дати одговор да ли ће та декларација олакшати постизање националног консензуса о стратешким, државним и националним интересима, а што ће бити право мерило успеха. Или ће, пак, водити подела на “помирене”, на једној, и оне “непомирене”, на другој страни, што никако не би било добро.

Србија је након дугог периода успела да оствари дипломатску победу одлуком УН да се од Међународног суда правде затражи мишљење о проглашењу косовске

незавиности?

– За очекивати је да ће усвајање српског предлога резолуције у Генералној скупштини УН успорити, ако не и зауставити признавање једнострано проглашене независности Приштине. Случајеви Црне Горе, Македоније и Емирата, тешко да другима могу бити узор. Уосталом Македонија је тако већ једном признала Тајван, па се онда предомислила и повукла признање. С друге стране, трајање поступка пред Међународним судом правде даје прилику сада мањини, односно САД-у, чији ставови нису прошли у Генералној скупштини, да опробаним методама уцена и притисака принуде још неку чланицу УН на признавање Приштине. Познато да САД и Велика Британија поштују демократски изражену вољу већине само онда када то одговара њиховим интересима. Зато српска дипломатија мора још упорније него до сада деловати како би друге земље сачекале мишљење МСП. Веома је, међутим, опасно што се из државног врха и владајуће коалиције, домаћој и међународној јавности, шаљу различити, често конфузни и контрадикторни сигнали када је реч о државној политици према Космету: да ли важи стратегија својевремено усвојена консенсусом, или се мења, ако се мења у чему и на који начин, да ли је Еулекс прихватљив, ако јесте, под којим условима и ко утврђује те услове...

Већина странака које су дошле на власт након 2000. године тврде да је Косово заправо изгубљено 1999. и да се сада наша дипломатска борба заправо своди само на то да се „спаси што се спасити да”?

– Тезу да је Косово изгубљено још 1999. године први су у Београду лансирали бивши амерички, британски и немачки амбасадори, а тек за њима су то почели да је понављају и лидери неких странака ДОС-а; истини за вољу, не и лидери најутицајнијих - ДС и ДСС. То је, дакле, био и остао део тактике САД, Велике Британије и Немачке, земаља које на сваки начин желе да замагле своју одговорност за агресију НАТО 1999. и савезништво са терористичком ОВК. Оне би да сву одговорност, па и за отцепљење Космета, пребаце на председника Слободана Милошевића и владе из 1999, а да сачувају свој и образ “демократских власти” од којих и данас траже, директну или индиректну сагласност за одузимање Космета.

Заборавите на поделу Косова

Да ли је у време док сте били министар иностраних послова и високи функционер СПС-а било разговора о подели Косова?

– Није ми познато да је таквих разговора било. Из много разлога ни данас, по мом мишљењу, не би било добро да Србија излази са таквом иницијативом јер би напустила терен принципа и права и нехотице отворила друга питања и ризике.

Права истина је да је Косово у саставу Србије још увек само захваљујући управо и једино Резолуцији 1244. Наиме, Запад је 2. и 3. јуна 1999. у Београду дао писмене гаранције председнику Милошевићу да ће се, поред осталог, беспоговорно поштовати суверенитет и територијални интегритет Србије односно СР Југославије, да ће статус Космета бити суштинска аутономија у оквиру Србије, да ће се у Покрајину слободно и безбедно вратити сви протерани, укључујући и 270.000 Срба и других неалбанаца, као и да ће се у Покрајину вратити континенти војске и полиције Србије (СРЈ). Те гаранције су потом поновљене 9. јуна Кумановским споразумом и 10. јуна Резолуцијом Савета безбедности УН број 1244. Ако је Запад наведене гаранције дао Слободану Милошевићу, којег је по сваку цену желео да уклони и елиминише, зашто бар сличне, ако већ не веће, гаранције није дао “демократској власти” која му је по вољи и којој је здушно помогао да се устоличи? Како објаснити да Запад, бар по питању статуса Космета, горе третира садашњу “демократску”, него бившу “тоталитарну” власт?

Еулекс је на корак од доласка на КиМ. Треба ли Србија да прихвати мисију ЕУ као неминовност?

– Еулекс је већ на Космету, али без сагласности Србије. Брисел је још децембра 2007. донела одлуку о томе не консултујући званични Београд. Сада је ЕУ запала у тешкоће јер за њену мисију нема правне сонове, а настављање ангажовања на Космету “на црно” није препоручљиво. Зато Брисел настоји на све начине да приволи Србију да “а постериори” прихвати Еулекс, да исправи оно што се “грбо” родило и што “време не исправи”. Јер, ако би се то десило, онда би и противљење Русије, Кине и других унутар СБ УН постало беспредметно. Србија и даље има кристално јасну, чврсту правну позицију која је оличена у Резолуцији 1244. да увек и у сваком међународном форуму брани Космет као интегрални део своје државне територије. Влада и државни врх Србије не би смели било којим потезом, изричито или прећутно, чињењем или нечињењем, да ослабе ту позицију. Уз све уважавање ЕУ и интереса Србије према ЕУ, бојим се да је Еулекс још једна лицемерна подвала Србији. Тешко ми је да поверујем да то није јасно и државном врху Србије а још теже да ће га свеједно прихватити. Еулекс и Ахтисаријев план су нераздвајни. Треба само прочитати Ахтисаријев план (чл.12) и прилоге 8 и 9 па се уверити да је једина улога Еулекса ангажовање и помоћ ка пуној

независности Приштине. Шта онда значи и коју сврху има прича да је Еулекс прихватљив под условом да буде “статусно неутралан”. Дубоко верујем да Србија не сме ни једним потезом да обезвреди, умањи значај и правну снагу резолуције СБ 1244, нити да допусти измештање питања Космета са колосека УН на било који други колосек, па био то и колосек ЕУ.

Какав је Ваш став о уласку Србије у Европску унију?□

– Исправна је и легитимна тежња Србије за чланством у ЕУ. Али то чланство је пожељно и прихватљиво само уколико се као услов не поставља сагласност Србије са одузимањем Космета. Кад ово кажем, имам у виду, да ли се такав услов поставља суштински не формално. Влада и државно руководство не би смели да сарађују са високом бриселском бирократијом у представљању ЕУ као раја на земљи, јер то Бриселу омогућава да готово свакодневно спирално подиже цену за сваку етапу приближавања Србије Унији. Питању чланства Србије у ЕУ мора се прићи другачије него до сада. Прво, државно руководство треба да се ослободи комплекса мање вредности или дужника према ЕУ, САД и Западу уопште и да почне да се понаша као руководство једне независне старе европске државе. Србија ништа не дугује Западу. Ствар је сасвим обратна. Може се рећи како не треба да се окрећемо прошлости и да морамо градити будућност. Међутим, једино је тачно оно што се већ догодило, све друго су, мање или више основане претпоставке. Поглед у будућност - да, али као озбиљан народ морамо јасно знати – на којим основама и по коју цену.